

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.- Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Senzacionalen preokret v angleški politiki

Nenadna ostavka Hoarea

Angleški zunanji minister Hoare sinoči zaradi splošnega odpora proti pariškim predlogom podal ostavko — Zmaga politike podpiranja Društva narodov — Pariški predlogi končno propadli

London, 19. decembra. AA. Zunanji minister sir Samuel Hoare je sinoči nenadno podal ostavko na svoj položaj. Vest o njegovi demisiji je silno iznenadila vse politične in diplomatske kroge. Le njegova najožja okoličina je bila do zadnjega trenutka edina poučena o njegovih namelih. Vest o demisiji tvorca pariških predlogov je izzvala pravo senzacijo tudi v diplomatskih krogih, ker je pričakovati nov nenaden preokret v angleški zunanji politiki napram Italiji in predvsem glede njenega spora z Abesinijo.

Celo Hoare sam se je odločil za ostavko šele včeraj popoldne. Zvečer je sporočil svoj sklen ministrskemu predsedniku Baldwinu in vlada je ostavko sprejela. Novinarjem, ki so se ob pozni uri zglasili v njegovem stanovanju, so sporočili, da minister ne more nikogar sprejeti niti dati kakih izjav. Situacija se je za ministra Hoarea zaradi sulošnega narodnega odpora proti pariškim načrtom v zadnjih dneh sicer zelo poslabšala. Političnim krogom se je nekoliko zameril tudi zaradi svoje nesrečne politike napram Egiptu. Toda nihče ni pričakoval tako povsem nenadne ostavke. Vse kaže, da je vlada razenjala svojo težko položaj, ki bi prišel virtualno do izraza na današnji seji spodnje zbornice na kateri bi se moral Baldwin boriti bolj proti opoziciji v lastnih vrstah, kakor proti laburistom in liberalcem in ni izključeno, da se je odločila v zadnjem hipu za šahovsko potezo, ki bi ji zagotovila zopet trdno nogo na splošnih parlamentarnih tleh.

Po parlamentarnem običaju, ki velja za take vrste demisije, se bo sir Samuel Hoare danes udeležil seje poslanske zbornice, govoril pa bo s poslanskega sedišča in ne iz ministrske klopi. Sam bo podal vsa potrebna pojasnila o svoji ostavki.

Srično ostavke zunanjega ministra se je živahnost v spodnji zbornici snoči glede na intenzivne priprave za današnje zunanje politično debato še podvojila. Na hodnikih je bilo vse živo in vse križem so razpravljali o dogodku in o naslednjem dosedanjega zunanjega ministra. Kakor vse kaže, bo delna kriza vlade rešena začasno tako, da bo zunanje ministrstvo prevzel Baldwin. V kratkem pa naj bi prevzel zunanje politični resor minister Neville Chamberlain. Pretežna večina poslancev je mnenja, da je Hoare ravnal povsem pravilno, ko se je odrekel svojemu položaju. Splošno prevladuje prepričanje, da je bila njegova ostavka prvi konkretni učinek odpora vsega angleškega naroda proti pariškim mirovnim predlogom. Pariški načrti so morali nujno omajati zaupanje ljudstva v zunanjo politiko vlade, ki je šele dobrih 10 dni prej izvajala stajajo volilno zmago bas z geslom, da bo odločno branila načela Društva narodov, kolektivno varnost in Abesinijo.

Hkratu z imenovanjem novega zunanjega ministra pa je pričakovati tudi reorganizacijo vodstva angleške zuna-

nje politične službe. Predvsem naj bi se združili funkciji zunanjega ministra in ministra za Društvo narodov. V tem primeru bi se v zunanjem ministrstvu ustanovilo še posebno državno podizništvo in bi državni podiznik na tem položaju zastopal zunanje ministra bodisi v Ženevi ali pa doma.

Kakšen vpliv bo imela demisija sira Samuela Hoarea na današnje zunanje politično debato v spodnji zbornici, si snoči ni bil še nihče na jasnem. Parlamentarni krogi so bili delom mnenja, da se bo seja vsekakor vršila in da bo tudi v imenu zunanjega ministra govoril ministrski predsednik Baldwin, deloma pa, da bo zunanje politična debata sploh odgojena. Ne glede na nagli razvoj situacije pa je bila že snoči s splošnim odobravanjem sprejeta resolucija, ki jo namerava vlada predložiti na seji spodnje zbornice in ki se nanaša pavšalno na vsa aktualna politična vprašanja. Resolucija pomeni, kakor kaže ponovno afirmacijo prvotnega odločnega stališča angleške vlade, ki je kulminirala v Edenovi zahtevi po najstrožjem izvajanju sankcij proti napadalcu. Resolucija se glasi: Smatrajmo, da morajo biti vsi pogoji za ureditev italijansko-abesinskega pogoja taki, da jih bo Društvo narodov lahko sprejelo, zagotavlja parlament vladi, da ji bo v vsem pomagali pri izvajanju zunanje politike v onem duhu, kakor ga je o priliki poslednjih volitev odobrila vsa država. Vlada bo seveda na to resolucijo vezala vprašanje o zaupnici, glede na največji razvoj dogodkov nedvomno ne bo izostala.

Ozadje ostavke

London, 19. decembra. r. Kakor se doznava, je prišlo do ostavke Hoarea zaradi hudih nasprotstev, ki so nastala v vladi v zvezi z današnjo sejo spodnje zbornice, na kateri bi morala vlada braniti pariške predloge in politiko zunanje ministra Hoarea. Hoare je sinoči predložil vladi pismo izjavo, ki jo je nameraval podati v imenu vlade na današnji seji zbornice. V svoji izjavi je odločno zagovarjal pariške predloge. Proti temu pa je nastal v vladi sami takšen odpor, da je Baldwin sam nasvetoval Hoareju, naj odstopi. Hoare je to takoj storil. Kljub temu pa namerava na današnji seji spodbuditi zbornico povzeti besedo in energično braniti svoje stališče.

Komentarji angleškega tiska

London, 19. decembra. AA. Listi so objavili prvi komentarje o ostavki zunanjega ministra. Posebno pozornost je zbudil članek, ki so ga objavile Times, in ki pravi med drugim:

Sir Samuel Hoare je s tem, da je podal ostavko, priznal napako, ki mu jo je lahko oprostiti kot človeku, ki mu je pa ni mogoče oprostiti kot aktivnemu ministru. Na današnji seji spodnje zbornice se mora pričeti proces za popolno obnovo ugleda Velike Britanije. Parlament in angleška javnost imata pravico zahtevati potrdilo in garancije, da se v bodoče ne bodo več napravile take napake. Ne sme se pozabiti, da je vlada pri poslednjih vojni-

Letala zadnja nada Italijanov

Rim, 19. decembra. v. Italijansko vojno vodstvo bo posvetilo v bodoče na posebno željo Mussolinija še prav posebno pažnjo čim večji okrepitvi italijanskega letalstva v afriški vojski. V ta namen je bila odredjena mobilizacija še nekaj letnikov italijanskih letalcev, ki bodo v teku januarja s svojimi modernimi letali okrepi italijansko letalsko brodevo v Vzhodni Afriki. Vse italijanske letalske tovarne so do bile velika naročila za gradnjo novih letal in to od malih lovskih pa do najtežjih bombardiranj. Te tovarne delajo sedaj noč in dan ter so pod najstrožjo kontrolo vojaških oblasti, ki so mobilizirale vse delavstvo v teh tovarnah.

Na podlagi poročil, ki jih je poslal mar. sal Badoello, smatra Mussolini, da je danes italijansko letalstvo najboljši in najbolj sigurno orožje proti Abesincem, ki odolevajo italijanski pehoti in artiljeriji

zmagala pred vsem s pomočjo svojega vojnega gesla, da bo vselej delovala za kolektivni odpor proti napadalcu in kršitelju miru.

Vtis v Ženevi

Ženeva, 19. decembra. AA. Vest o ostavki angleškega zunanjega ministra sira Samuela Hoarea je prispela v Ženevo pozno ponoči in je naravnost zaprepastila mednarodne politične kroge. Splošno prevladuje prepričanje, da bo ta ostavka povzročila preobrat tudi pri Društvu narodov. V vsakem primeru bi lahko izzvala v zvezi s francosko-angleškimi mirovnimi načrti in še zmerom neznanim stališčem italijanske vlade o pariških formulah opasne posledice. Pričakovati je, le še z večjo gotovostjo, da italijanski odgovor na mirovne predloge ne bo zadovoljiv.

Zmaga Edenove sankcijske politike

V angleških političnih krogih so sprejeli ostavko, čeravno predstavlja največjo senzacijo zadnjih let, z zadovoljstvom, ker vidijo v tem dokaz, da je zmagala ona politika, ki se zavzema za odločno sodelovanje z Društvom narodov. Zatrjuje se, da je sedaj v celoti prodrl stališče Edena, ki se zavzema za strogo čuvanje prestiža Društva narodov. V zvezi s tem se zatrjuje, da bo Eden že danes predlagal, naj se za petek skliče seja sankcijskega odbora, ki naj takoj sklepa o poostitvi sankcij proti Italiji s prepovedjo izvoza petroleja, ker smatrajo, da so pariški predlogi definitivno propadli.

Tudi Herriot odstopil

Pariz, 19. decembra. AA. Zaradi najnovejših kampanj v vrstah radikalno-socialistične stranke proti predsedniku ministru Herriotu je Herriot podal ostavko na svoj položaj. Predsedstvo stranke se je zaradi tega takoj sestalo in sprejelo resolucijo, v kateri zahteva, naj Herriot v interesu edinstva stranke in zaradi sedanjih notranjih in zunanjih političnih prilik ostane na svojem dosedanjem položaju. Člani predsedstva so se nato takoj podali v stanovanje Herriota in ga prosili, naj svojo ostavko umakne. Trenutno še ni znano, kako se je Herriot odločil.

Veliki fašistični svet

Rim, 19. decembra. AA. Veliki fašistični svet, za katerega je zavladoval v italijanskih krogih v mednarodnih političnih krogih v zadnjih dveh dneh toliko zanimanje, ker se je napovedalo, da bo odločil o italijanskem odgovoru na pariške predloge, se je sestel sinoči kakor običajno, ob 22. uri v Beneški palači. Pred palačo se je zbrala množica ljudi, ki je aplaudirala Mussoliniju. Seja je trajala pozno v noč. Davi je agencija Stefani prinesla službeni komunikacije, ki kratko pravi: Veliki fašistični svet je proučil politični položaj posebej v zvezi s francosko-angleškimi predlogi. Svet se nočijo ob 22. ponovno sestane.

boje, kakor se je prvotno mislilo, Italijani se tam bolj zavzemajo za pojačanje letalskih sil v Abesiniji, ker se je izkazalo, da je to edino orožje, proti kateremu se Abesinci ne morejo uspešno braniti. Abesinci imajo sicer nekaj težkih protiletalskih strojnih pušk in protiletalskih topov, vendar je pa število njih kakor drugih tako malo, da ne prihaja v poštev za uspešno obrambo. Poleg tega so se abesinski vojski daleko premalo izveščani, da bi se mogli dovolj uspešno posluževati tega modernega orožja, ki zahteva že veliko tehnično izveščanost.

V zvezi s pojačano aktivnostjo italijanskih letal je odredilo abesinsko vrhovno poveljstvo, da morajo vsi državni uradi in ministrstva spraviti v najkrajšem času v ognjavarne in pred letalskimi napadi el. gurne prostore vse svoje važnejše arhive.

Dostojni naslednik prezidenta Masaryka

Izvolitev dr. Edvarda Beneša za prezidenta Češkoslovaške republike je v teh zamračenih dneh velik dogodek in svetel žarek zlasti v očeh slovanskega sveta. Zopet je zmegal zdrav razum češkoslovaškega naroda; njegov common sense triumfira nad strankarskimi razprtijami. V vrtincih časa, ko celo veliki narodi trumoma iščejo prave smeri, si češkoslovaški narod jasno in udarno določa pot v bodočnost. Zakaj nobenega dvoma ni, da pomeni izvolitev dr. Beneša za prvega državljan bratske republike veliko zmago dosedanje politike: zmago demokracije, notranjega sporazuma in zunanjega mira.

Zakonito izvoljeni predstavitelji češkoslovaškega naroda so po pretežni večini izvršili politični testament odstopivšega prezidenta Masaryka in poklonili svoje zaupanje nasledniku, ki ga je on označil za najposobnejšega. V tej želji Osvoboditelja in dolgoletnega vodje ni bil izražen samo Masarykov skoraj očetovski odnos do dr. Beneša, ki je bil toliko let njegova desna roka, marveč je bila v nji tudi zrelo modrost izkušene starost, ki se na mejah vsega minljivega, v poznem večeru svojega življenja dobro zaveda, kaj je važno le trenutno in kaj ima nadčasovni pomen.

En nadčasovni pomen je imela v tem trenutku odločitev, kdo bo stopil na izpraznjeno mesto prezidenta republike, ki je v posebnih češkoslovaških razmerah tudi vodja in predstavitelj češkoslovaškega naroda. Če je Masaryk v zvezi vsemu spoštovanju svobodne odločitve nasvetoval svojega kandidata, je s tem naznačil narodovi volji pravo pot. Duh časa in najgloblji interes naroda zahtevata kontinuiteto, ki naj bi jo nosila zadostna gibčna, izkušena in moralno močna osebnost. Ne za Masaryka in ne za zadnjega slovanskega poznavalca češkoslovaških razmer ne more biti dvoma, da je taka osebnost dr. Beneš.

Pri včerajšnjih volitvah je bila nasproti kandidaturi dr. Beneša postavljena samo kandidatura predsednika češkoslovaškega Narodnega sveta, prof. dr. Bogumila Němca, ki je nedvomno ugleden znanstvenik in nacionalno zaslužen mož in čigar poraz nikakor ni poraz njegove osebnosti. Toda češkoslovaška potrebuje zlasti v teh časih, ko se težijo narodeve usode zopet premakniti v zamašeni kompleks mednarodnih vprašanj, politično izkušene in mednarodno znanega prezidenta. Ni nezanimivo, kako je Masarykov odstop odmeval v tisku sosednih, češkoslovaški ne posebno naklonjenih držav in koliko plamenčkov prej samo tlečih nad je naivno vzplamelo v preneljivem presojanju novega položaja. Vstop dr. Beneša na Masarykovo mesto je na mah pogasil nade, da bo češkoslovaška krenila na pogubno pot notranjih razprtij, strankarske nestrpnosti in slepote in raznih zelo tveganih političnih eksperimentov. Zmaga dr. Beneša je učvrstila notranji in zunanji položaj Češkoslovaške in je njenim nasprotnikom najboljši odgovor, nje prijateljem pa največje zaščitenje.

Turčija ratificirala trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo

Ankara, 19. decembra. AA. Turška narodna skupščina je sprejela zakon o ratifikaciji konvencije med Turčijo in Jugoslavijo o trgovinskih in pravnih odnosih.

Premestitev tiskovnih atašejev

Praga, 19. decembra. oo. Dosedanji tiskovni atašeji pri poslanstvu v Pragi Svezar Živković je premestjen k poslanstvu v Varšavi. Na njegovo mesto pride Vlastimir Mareš, dosedaj tiskovni ataše pri poslanstvu v Varšavi.

Vremensko poročilo

z dne 19. decembra
Pojutka dne 18. dec.: temp. — 4 C, oblačno, mirno, sneži, zapado 1.50 m pršica. Dovoje-Mojstrana dne 18. dec.: temp. — 3 C, nalagalo se vedno sneži, vetrovno, na 30 cm podlago zapadlo 80 cm novega napol južnega snega. Smuka dobra. Skakalnica uporabna.
Kranjska gora, Rače-Planica po stanju danes: Temp. — 6 C, barometer mirno, jano, mirno, na 90 cm podlago 10 cm

Novi prezident Češkoslovaške republike je brez dvoma eden največjih politikov sodobne Evrope, eden prvih državnikov na ženevskem in sploh mednarodnem torišču. Njegovo ime je znano po vsem svetu. Nobeni mladi državi ne more biti vseeno, ali svet pozna njenega vodilnega državnika ali ne; noben narod se ne bi brez škode odpovedal prestižnemu pomenu takega imena, ker ve, da je to v tekmi narodov že v psihološkem pogledu neprecenljiv plus v njegovo dobro.

Z vidika notranjih vprašanj in za dev češkoslovaškega naroda in manjšin, ki žive z njim v nerazdeljivi skupnosti, pomeni izvolitev dr. Beneša najboljšje jamstvo za nadaljevanje politike, ki jo je po neizpremenljivih osnovnih načelih vodil in prilagojeval izpremenljivim zahtevam časa prezident Masaryk. Prav v tem, da so se vodilni strankarski politiki v odločilnem trenutku odpovedali strankarskim interesom in razumeli klic narodne in državne usode, vidimo ugoden znak za nadaljnji normalni razplet, ki dovolj konsolidiranih notranjih razmer Češkoslovaške. V osebi dr. Beneša pa vidimo najvrednejšo garancijo za ohranitev državnega in narodnega edinstva kot pogoja napredka in bodočnosti Češkoslovaške. Edinstvo Čehov in Slovkov, tesna simbioza z nemško manjšino, ki bo prej ali slej zopet premagala fuhrersko skušnjava henleinstva, socialna pravičnost in miren razvoj v boljše organizirane oblike socialnega življenja in gospodarske produkcije: ta osnovna načela dr. Benešove politične vere imajo, kakor je mogoče pokazal veliki politični akt v Vladislavovi dvorani na Hradčanih, za seboj veliko večino češkoslovaškega naroda.

Jugoslovenska javnost lahko še pol seboj toplo sprejme na znanje veliki uspeh svojega priznanega in preizkušene prijatelja dr. Beneša in mu naj iskreneje čestita — njemu in njegove mu narodu, njegovi državi. S svojo udeležbo na konferencah Male antante, tako zadnjič na Bledu, si je sedanji prezident dr. Beneš pridobil v Jugoslaviji izredno popularnost, ki ne zaostaja za popularnostjo, katero uživa kot človek in državnik v svoji domovini. Najtesnejše sodelovanje med obema državama in narodoma ima v njem vnetega zagovornika in dragocenega prijatelja, ki bo tudi na najvišjem mestu skrbno bedel nad velikim prizadevanjem, da si slovanski sever in jug zgradi v obojestransko korist neuničljivi »koridor srca« z vsemi njegovimi političnimi in gospodarskimi konsekvencami.

Dr. Edvard Beneš stopa na častno in odgovorno mesto prezidenta republike v izredno težki dobi, toda stopa kot mož, ki ni nikdar klonil pred ovirami in ki ne pozna brezglavega obupa. V njem je še veliko najboljših moških moči, toliko zdravlja in sile, da bo kakor Mojzes najlažje vodil svoj narod v obljubljeno deželo miru. Srečen češkoslovaški narod, ki ima vodjo po svoji in božji volji!

pršica. Smuka dobra.
Tamar, Kralica, Vršič 200 cm pršica.
Bistrica—Boh. Jezero po stanju danes: temp. — 2 C, jasno, 60 cm snega, južni. Smuka manj dobra.
Zelenica dne 18. dec.: temp. — 3 C, močno sneži, jugozapadni veter, na 80 cm podlago zapadlo do sedaj 25 cm pršica. Smuka prav dobra. Izgledi za nedeljo dobri.
Požbevo po stanju danes: temp. 1 C, 15 cm južnega snega. Smuka neugodna.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza
(Devize z višeto premijo 28.5%)
Amsterdam 2982.16 — 2976.76, Berlin 1755.22 — 1769.00, Bruselj 736.80 — 741.36, Curih 1421.01 — 1428.06, London 214.71 — 216.78, New York 4380.50 — 4366.81, Pariz 289.34 — 290.78, Praga 181.49 — 182.59, Avstrijski šilling v privatnem kliringu 886 — 888.
INOZEMŠKE BORZE
Curih, 19. decembra. Beograd 7.02, Pariz 20.3625, London 15.145, New York 307.25, Bruselj 51.90, Milan 24.82 clearing, Madrid 42.20, Amsterdam 208.45, Berlin 123.02, Dajmaj 56.85, Praga 12.77, Varšava 58.15, Bz, karesta 2.50.

